

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีวิธีดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้า ครัวเรือน ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,486 คน จาก 1,486 ครัวเรือน (สำนักงาน ทะเบียนอำเภอ โกสุมพิสัย. 2554 : 1)

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้า ครัวเรือน ที่มีรายชื่ออาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 11 หมู่บ้าน จำนวน 315 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร ของทาโร ยามาเน่ จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

จากสูตร

N คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน 1,486 คน

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อน (0.05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{1,486}{1 + 1,486 (0.05)^2} \\ n &= 314.83 \text{ คน} \end{aligned}$$

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนเต็มจึงปัดเพิ่มเป็น 315 คน

จากนั้นกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ผู้ศึกษาได้คำนวณหาตาม สัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง (Proportional stratified random sampling) ในแต่ละหมู่บ้าน โดยการเทียบ บัญญัติไตรยางค์ ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

โดย n_i คือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N_i คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน

N คือ จำนวนหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนทั้งหมด

แทนค่าจากสูตร ตัวอย่างเช่น จำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านเขื่อน หมู่ที่ 1

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

$$n_i = \frac{315 \times 83}{1,486}$$

$$= 18 \text{ คน}$$

สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในบ้านเขื่อน หมู่ที่ 1 เท่ากับ 18 คน ผลการคำนวณสัดส่วน ของกลุ่มตัวอย่างใน 11 หมู่บ้าน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนครัวเรือนและกลุ่มตัวอย่าง

	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดที่ 4			
1	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 1	83	18
2	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 7	120	25
3	บ้านโนนคูน หมู่ที่ 9	133	28
4	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 10	70	15
5	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 11	74	16
ขนาดที่ 5			
6	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 2	165	35
7	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 3	136	29
8	บ้านโนนคูน หมู่ที่ 4	157	33
9	บ้านโนนเนา หมู่ที่ 5	203	43
10	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 6	206	44
11	บ้านเขื่อน หมู่ที่ 8	139	29
รวม		1,486	315

หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการนำสลากหมายเลขประจำบ้านที่มีในแต่ละหมู่บ้านใส่กล่องแล้วหยิบขึ้นทีละใบและจดบันทึกไว้ แล้วนำสลากลงในกล่องอีกเพื่อให้ทุกครัวเรือนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน แล้วจึงหยิบขึ้นใหม่ ทีละใบ จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทุกหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 กำหนดขอบข่ายของคำถามให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ และกรอบ

แนวคิดของการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนระดับการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ
โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

1.3 คำเนิการสร้างแบบสอบถามทั้งแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้การศึกษา ผู้ศึกษาคำเนิการ ดังนี้

2.1 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แก้ไข และ
เสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ
ความครอบคลุม ความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของ
แบบสอบถาม (Format) และการใช้ภาษา (Wording) เพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเพื่อ
ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of
Congruence) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 64)

ให้คะแนน + 1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 = ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน - 1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร } \text{IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์

$\sum X$ คือ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

และนำข้อความที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ไปทดลองใช้ (Try-out)

โดยผู้ศึกษาได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้อง ซึ่งค่า IOC ได้
ค่า 1.00 มีความเที่ยงตรงใช้ได้

2.2.1 นายประยูร รัตนทิพย์ วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (รัฐศาสตร์)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านโครงสร้างและเนื้อหา

2.2.2 นายประณต ศรีอุบล วุฒิการศึกษา กศ.บ. (การศึกษามัธยมศึกษา)

วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองปลาแซง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา

2.2.3 นางทิวาพร ไชยลิมฟ้า วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบล เขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9205

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขข้อ

คำถามจนถูกต้องสมบูรณ์จากนั้นจัดพิมพ์แบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

2.3 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบเลือกตอบตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยแบ่งแบบสอบถาม ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ขนาดของหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์กรบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการรวบรวมปัญหาความต้องการ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลหรือสาเหตุของปัญหา ด้านการกำหนดโครงการหรือกิจกรรม ด้านการเข้าร่วมปฏิบัติ และการดำเนินการติดตามประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating) ของลิเคิร์ต แบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบ แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบล เขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้ศึกษาจากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครองมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน เพื่อทดลองใช้เครื่องมือกับประชาชน

3.2 ในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านจำนวน 11 หมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แจกแบบสอบถามแก่ประชากร ตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย ในแต่ละหมู่บ้าน โดยชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้แก่ผู้ใหญ่บ้านทราบ โดยใช้เวลา 2 สัปดาห์เมื่อครบกำหนดแล้วกลับไปเก็บแบบสอบถามจากผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านคืน

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษาคำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและทำการวิเคราะห์ข้อมูล บันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นตามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็น มีเกณฑ์คะแนน 5 ระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 93-95)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

2. นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยและกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2.1 ค่าร้อยละ เทียบความถี่หรือจำนวนที่ต้องการ กับความถี่หรือจำนวนทั้งหมด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101)

$$\text{จากสูตร } P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ โกลุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102)

จากสูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการวัดการกระจายที่ได้รับการนำไปใช้อย่างกว้างขวาง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน(เบี่ยงเบนจากค่าเฉลี่ย) มีสัญลักษณ์หลายแบบ หาได้จากสูตร ดังนี้(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

จากสูตร
$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละตัว

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

\sum แทน ผลรวม

4. สถิติที่ใช้การทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน สถิติที่ใช้ ได้แก่ *t-test*

5. สถิติที่ใช้การทดสอบสมมุติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ สถิติที่ใช้ ได้แก่ *F-test*

6. ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาจะนำวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่ในแต่ละประเด็นแล้วนำมาสรุปในเชิงพรรณนา